

Č. j. 68.894/21.

V Praze, dne 30. září 1922.

Věc: Zemská a universitní knihovna v Brně -
převzetí do státní správy.

K č. j. 35.000/XVI. ze dne 12. dubna 1921 a
k č. j. 122.77/VII. ze dne 16. prosince 1921.

Zemské správě politické

V B r n ě .

Vláda republiky československé schválila smlouvu sjednanou mezi erárem, zastoupeným tamní zemskou správou politickou, a mezi zemí moravskou, zastoupenou zemským výborem moravským, o převzetí zemské a universitní knihovny v Brně do užívání a správy státu, a to s dodatkem, že se zároveň ve smyslu § 20., moravského zemského zřízení a zákona ze dne 9. dubna 1920. čís. 280 sb. z. a n. schvaluje článek I., II., a IX., smlouvy, jakožto opatření, týkající se trvalého zatížení kmenového jmění zemského závadou, mimo to pak s tím pokynem, aby čl. IV. smlouvy byl stylisován jasněji v tom smyslu, že jen dary a odkazy výslovně ve prospěch zemské knihovny učiněné stanou se majetkem země, kdežto dary a odkazy učiněné ve prospěch universitní knihovny jsou majetkem státu, dále aby do čl. VII. pojat byl vhodně ještě dodatek, že zásoby knižní, o jichž rozmožnění stát se postará, oznáčeny budou jako vlastnictví státu.

Správa a užívání knihovny se zařízením resp. užívání místností knihovny převezme erár 1. lednem 1923. /: článek V.:/, kterým dnem převezme se na zdejší etát také personál uvedený ve čl. VI. smlouvy. Zemským výborem vymíněné příznatné ročních 100 Kč bude odváděno 1. lednem každého roku /: článek III.:/ a to nejdříve 1. lednem 1923 kterýmž dnem také počíná běžeti tříletá lhůta, před jejímž uplynutím mají zemským výborem na jeho požádání býti odevzdány k volné dispozici duplikáty vyřazené z knižních zásob jim odevzdaných.

Za účelem převzetí dosavadního personálu zemského budtež
prostřednictvím zemského výboru vyžádány služební a studijní do-
klady dotyčných úředníků a zřízenců s výjimkou ředitele Jarníka,
jehož personálie jsou zde již známy. Vyžádané doklady jest sem
pak předložiti s tamním návrhem k rozhodnutí co nejdříve.

Zemská správa se žádá, aby podle toho za intervence finanční
prokuratury neprodleně zařídila, čeho dále potřebí, vyhotovenou
smlouvu pak za zdejší ministerstvo podepsala a provedla též potřebné
kroky k intabulaci smlouvy.

O výkonu jest sem podati zprávu.

Ministr:

Dr. Š r o b á r v.r.

REKTORAT

MASARYKOVY UNIVERZITY V BRNĚ

Podáno dne 3. října 1922.

číslo 68 příloh.

Vytiskeno dne _____ je _____
číslo _____ příloh _____

Číslo 68.
Sen. 1922/23.

Rektorátu Masarykovy university

V B r n ě :

km k tamním zprávám ze dne 25. dubna 1921. čís. 2250,
ze dne 31. května čís. 1922. čís. 2364, ze dne 5. září 1922. čís.
3148 a ze dne 16. září 1922. čís. 3206 na vědomí stím, že další
rozhodnutí budou následovati.

Za ministra :

M l č o c h v.r.

S M L O U V A /

/ Osnova /

Za příčinou zřízení univerzitní knihovny na základě zemské knihovny v Brně, aby tím zabezpečeno bylo zdárné působení české university Masarykovy v Brně, učiněna byla nížeapsaného dne a roku mezi erárem, zastoupeným zemskou politickou správou v Brně s výhradou schválení ministerstvem školství a národní osvěty z jedné strany a mezi zemí moravskou, zastoupenou zemským výborem moravským, z druhé strany, tato smlouva:

I.

Moravský zemský výbor dává čs. eráru do správy a užívání veškeré, zemi moravské náležející zásoby knih, map a časopisů, v moravské zemské knihovně v domě Žerotínovo náměstí čí. 3, 4, 5 a Veverří čí. 2 v Brně, čí. vl. 4. katastr. obce Malá Nová ulice v Brně se nalézající a do užívání všechy místnosti v dolním a vysokém přízemí tohoto domu, /označené polohopisných náčrtcích, jež jsou k této smlouvě jako její podstatné části připojeny, různou barvou/, v nichž tato knihovna se nalézá, se vším tam se nacházejícím zařízením a nábytkem, vesměs k účelům knihovny, kteráž pod názvem „Zemská a univerzitní knihovna“ sloužiti bude k vědeckému bádání a studiu, a čs. erár přejímá tato práva k uvedeným účelům.

II.

Práva ve článku I. této smlouvy uvedená propůjčují všk moravský zemský výbor čs. eráru po dobu, po kterou česká universita zůstane v Brně, takže nastane volná dispocice země Moravy jejím vlastním, jakmile česká universita v Brně bude zrušena neb z Brna jinam přeložena. Mimo to pomine užívací právo čs. eráru k místnostem ve čl. I. této smlouvy uvedeným také tehdy, kdyby se Zemská a univerzitní knihovna přestěhovala do zvaštní budovy univerzitní neb knihovny v Brně. Nastane-li potřeba rozšířiti místnosti této knihovny, poskytne země Morava dle možnosti dalších potřebných místností v téměř domě. O náhradě dotyčného nákladu stane se mezi zemí a erárem dohoda.

III.

Čs. erár bude povinnen odváděti za užívání ve čl. I. zmíněné roční příznatné per . . . . . 100 Kč, splatné dne . . . . . Mimo to bude povinen nahraditi zemskému výboru jeho náklady za topení osvětlování, ventilaci dotyčných místností, jejich čistění, dozor a pod. vedlejší výdaje ve vykázaném ročním obnosu.

IV.

Přirůstky knihovny země Moravy, jež příští přibudou darem, odkazem, výměnou duplikátů a pod., budou právě tak jako tato knihovna vlastnictvím země Moravy a budou jako takové označeny.

Zemský výbor vyhrazuje sobě pro zemi Moravu právo žádati, aby mu byly do tří let, čítaje ode dne . . . . . odevzdány k boľné dispozice knihy, jež budou ze zásob knih odevzdaných dle čl. I. vyřazeny jako duplikáty. Knihy a časopisy dosávané zemské knihovny, jež budou svázány z dotace státní, zůstanou vlastnictvím země Moravy.

V.

Čs. erár převezme správu a užívání knihovny s místnostmi a zařízením ve čl. I. zmíněným, dnem . . . . .

Odevzdání se stane odevzdáním klíčů k místnostem ve čl. I. této smlouvy uvedeným. Mimo to budou práva čs. eráru vyznačena dotyčnou signaturou knih.

VI.

Čs. státní správa jest povinna převzítí ode dne . . . . . veškerý dosavadní personál zemské knihovny z mor. zemské do státní služby za týchž podmínek, za kterých byl ustanoven zemským výborem a to ředitele Dra. Hertvíka Jarníka v VI. hodnostní třídě zemských úředníků, knihovníka Dra. Josefa Kratochvíla v VII. hod. třídě, účetní úředníky Otakara Charváta a Rajmunda Trautmanna v XI. hod. třídě, kancelářského oficiála Antonína Turka v X. hod. třídě a sluhy Adolfa Andýho, Jana Čermáka a Methoděje Koudelku.

Státní správa postará se též o ustanovení dalších, pro knihovnu potřebných úředníků a sluhů a bude jmenovat~~é~~ za tímto účelem též úředníky a sluhy národnosti německé.

VII.

Státní správa postará se o rozmnožení zásoby knižní dle zásady, že přínáknpu knih a časopisů bude vzat zřetel nejen na úkol hlavní t. j. napomáhati vědeckému bádání a studiu, nýbrž i na rozšíření všeobecného vzdělání, a že bude dbáno též duševních zájmů německého národa. O rozmnožení knižního pokladu zvláště postará se státní správa hlavně tím, že žemské a univerzitní knihovně v Brně bude propůjčeno právo na povinné výtisky.

Zemská a univerzitní knihovna bude přístupná nejen profesorům, docentům a posluchačům univerzitním, nýbrž i badatelům a obecnstvu vůbec, kterýmž vypůjčování knih a časopisů nadále jako dosud bude povoleno.

VIII.

V místnostech knihovních v čl. I. této smlouvy zmíněných nalézájí se též knihy spolku „Matice Moravská“, „Moravská musejní společnost“ a spolku „Deutscher Geschichtsverein“ v Brně, jež jsou spojeny s do-
savadní zemskou knihovnou, pokud se týče této jsou propůjčeny.

Při poradě konané dne 23. června 1920 v Brně za účasti zástupců těchto spolků, ministerstva školství a národní osvěty a zemské správy politické, v Brně, vyslovily zástupcové zmíněných tří spolků svůj zásadní souhlas s postátněním zemské knihovny i s odevzdáním knih, jež jsou vlastnictvím těchto spolků do správa a užívání státu. Dotyčně podrobené umluvy učiněny budou mezi státní správou a oněmi spolky po zřízení přítomné smlouvy.

IX.

Moravský zemský výbor svoluje, aby dle této smlouvy vloženo bylo právo služebnosti užívání ve prospěch čs. erátu na domě Žerotínovo náměstí číís. 3.4.5 a Yeverí ulice číís. 2, v Brně číís. vl. 4., kat. Malá Nová ulice v Brně.

X.

Obě strany vzdávají se práva namítati proti této smlouvě porušení nad nebo pod polovici pravé ceny.

XI.

Útraty vyhotovení této smlouvy, poplatky z ní a z vkladu do knih pozemkových nese čs. erár.

XII.

Pro všechny spory z této smlouvy, pokud nenázi před výlučný zvláštní soud, šjsoobv aprvní instanci příslušný věcně kompetentní soudy v místě sídla mor. slez. finanční prokuratury. Intieravlinu s šekamez tvřalelařibex

упводііііі

XIII.

š n r B Tato smlouva zřizuje se ře dvou vyhotoveních, z nichž jedno, a to kolikované náležoběvěřnu, druhé /kolku prostě/ zemi Moravské.

УПВОДІІІІ ТЕКТОГОТІІ МСАЯТІІКОУ
V Brně: V Třemvřídňku následují podpisy:

Равно
• Lepeř. revlinu řetibex

V Brně, dne . . . . . 1922.

344/20

MORAVSKÝ ZEMSKÝ VÝBOR.

Číslo. 1802/1. pras.

Budiz při odpovědi uvedenoi.

V Brně, dne 7. 11. 1932

Brno - zem. universitní
knihovna - převzetí do
státní správy.

Raditelský zemská knihovny

v B R N ě

1.
zasílá se přiložený přípis zemské správy politické
v Brně ze dne 24. října 1932 č. 103717 k bezodklad-
nému předložení žádaných dokladů a vrácení tohoto
přípisu.

Referant:

388/1922

Číslo 594.

Sen. 1922/23.

V Brně, dne 27. listopadu 1922.

Osobní a věcné poměry v
zemské a univerzitní knihovně
v Brně.

Министерство народного просвещения
в Петрограде

О п и с . .

Инструкция в отношении

уведомлений

№ 594

Имобильный

М и н и с т е р с т в у Ш к о л с т в а

в П р а з е .

Podepsaný rektorát Masarykovy university dovoluje si předložit
jednomyslné usnesení akademického senátu o poměrech v zemské a uni-
versitní knihovně, aby oslovené ministerstvo toto vzalo na vědomí a
laskavě zařídilo potřebné ve smyslu přednesených požadavků:

I. / Nastupující senát Masarykovy university žádá solidárně s pro-
jevem senátu ze studijního roku 1921/22. aby co nejdříve jmenován byl
státní ředitel zemské a univerzitní knihovny v Brně, a to tak, aby
místo ředitele jmenovaného zemským výborem moravským Dra. Jarníka
jmenovalo ministerstvo ředitelem Dra. Jaroslava Štůnara, do knihovny
té přiděleného, a aby současně s tímto jmenováním jmenovalo Dra.
Hertvika Jarníka podle návrhu filosofické fakulty Masarykovy univer-
sity profesorem na téže fakultě.

Urychlené vyřízení této žádosti jest proto naléhavé, poněvadž
přejmutí knihovny zemské a univerzitní do státní správy má být skon-
čeno 1. lednem 1923. a toto převzetí v zájmu státním musí provésti
jiz ředitel státem jmenovaný.

II. / Tžž senát podporuje žádost zaměstnanců státních, aby státnímu
personálu knihovny zemské a univerzitní byl hrazen rozdělení mezi platem
zaměstnanců státních a platu zaměstnanců zemských, po tak dlouho, po-
kud potrvá rozdíl mezi jejich požitky služebními, a to ve formě for-
málního přídatku. Jeví se tak nezbytným v nesporném zájmu zdárného
vývoje zemské a univerzitní knihovny.

III. / Senát dále žádá, aby ministerstvo remunerace za mimořádné
práce, konané mimopřední hodiny přestavováním celých partí knihovny,
které podle několikarát opakované žádosti ředitelstva -- jmenovitě
uvědlo ve svém podání z měsíce září 1921 -- zřízenecnému personálu
i státnímu i zemskému slíbilo, laskavě vyplatilo.

IV. / Konečně žádá senát, aby ministerstvo akci o rozšíření míst-
nosti té knihovny napomáhalo u příležitosti dojednání smlouvy se zems-
kým výborem moravským rozšířil místnosti knihovny v první řadě o část
místnosti moravské zemské zastavárny, poněvadž její místnosti jsou
jediným možným prostředkem k rozšíření čítárny studentské, která jest
jednou z vybraných nedostatečná a zjevem zrovna trapným.

Janeček, v. r.,
ředitel univer. kancel.

V. Vondrák, v. r.
t. č. rektor.

*o jmenování knihovny IV. /
te do prvního a třetího
části, aby
Tak, aby
jednou z vybraných
pro moravskou*

Panu ministrovi školství a národní osvěty v Praze.

V Brně, 6. prosince 1922.

Pane ministře!

Ředitelství podepsané knihovny si dovoluje Vám žalovati na tyto nedostatky:

1. Prvním lednem 1923 přechází zemská a universitní knihovna v Brně do správy státní. Nejméně měsíce by bylo třeba, kdyby měl ústav státem řádně býti převzat. Ačkoli ^{ve věc} by tedy ~~byl~~ ~~ni~~ ~~byl~~ ~~na~~ ~~to~~ ~~věru~~ ~~již~~ ~~nejvyšší~~ ~~čas~~, není bohužel doposud státem jmenován ani ředitel, který by knihovnu z dosavadní správy zemské přejal.

2. Dále je v knihovně nyní vedle personálu státního s platem nižším personál zemský s platem vyšším. Je to dozajista stav nemorální, který mnoho zla již natropil. Má-li knihovna nadále prospívat, nezbytno jest, aby jejím zaměstnancům státním hrazen byl zvláštním přídavkem osobním rozdíl mezi nižším platem státním a vyšším platem zemským.

3. Také nelze se znovu nedotknouti slíbených remunerací za mimořádné práce již loni vykonané, které zaměstnancům knihovny dosud ~~povoleny~~ nebyly.

4. Konečně dlužno věnovati několik slov i „veliké“ čítárně knihovny. Tato čítárna má totiž místa pouze pro sedmdesát čtenářů, kdežto čtenářů je průměrně počet asi trojnásobný. Zvláště v měsících zimních docházívá proto co chvíli k bitkám o místa. Že řádný dohled na provoz knihovny za takových poměrů stává se nemožným, netřeba podotýkati. Je přímo sociální povinností státu vůči studenstvu přinésti co nejrychleji nápravu v této trappné věci.

Ředitelství podepsané knihovny prosí Vás, pane ministře, byste k předneseným steskům dobrotitivě přihlédl. Pouze připomíná ještě, že požadavky tyto za své přijal akademický senát Masarykovy university přípisem rektorátu ze dne 22. listopadu

Není jisté třeba široce doličovatí dosah velké vědecké knihovny, jakou v okruhu Moravy má býti naše zemská a --in spe-- univerzitní. Připomeňme jen v heslech, že je jednak museem literárního života národního, jednak přední pomůckou všech snah duševních, ano i materiální civilizace. K universitě se poutá proto úže, že universita je ohniskem duševního ruchu, nicméně stejný potřebné prospěch berou z ní i jiné, především vysoké školy v Brně existující: všech jich působnost se značně řádným jejím vybudováním, takže péče jí věnovaná je z nejvládnějších investic, i není pochyby, že stojí před jinými za to, aby byla zvelebona co jen možná.

Na univerzitní knihovnu přetvořuje se, ano, fakticky již je přetvořena, brněnská knihovna zemská /zůstává jí vedle toho veřejnou/. Soudím dnes stejně jako od počátku, že toto řešení bylo zdravé: nař by celkem byly v Brně vědecky encyklopedické knihovny dvě? /K potřebě lidového vzdělání zřizuje se knihovna městská podle zákona o veř. knihovnách./ Toto řešení bylo ostatně nejspíše i nyní v dané situaci: zejména opatření místností pro zvláště --ní univerzitní knihovnu bylo by bývalo nespázi možná nepřekonatelnou.

Postátnění zemské knihovny za univerzitní bylo tudíž na snadě a bylo usneseno již z počátku r. 1919 bez námitek. Provedení se od té doby --mírně řečeno-- poněkud vleče. Postoupilo se sice od r. 1920 k viditelným činům, jež celkem záležeji v přidělování knih i peněz na nákupy, v doplňování technické výstroje, konečně ve jmenování jistého počtu státních úředníků /pět konceptních --vedle dvou zemských/ i zřízenců a podúředníků /osm --vedle čtyř zemských/. Lze to ovšem přijímati jen jako počátek: ve všech těchto směrech se musí státi více a musí se státi ještě opatření další. Zdá se, že to všechno má hojněji přijíti až s postátněním, dojista lze od definitivní úpravy právního postavení knihovny očekávatí, že uvolní

cestu dalším různějším krokům v tomto směru.

Co se týče zmíněných dalších zařízení, znamenají především rozmožnění kreditů a dotací. Není lze ani vlastně potřebí udávat do předu hned celkovou sumu nákupních dotací - tojista několikarilíonovou-, jež se přirozeně rozvrhne na celou řadu ročních rozpočtů, potřeba závisí na drahotních poměrech knižního trhu a kniharství, přesnější její míru určí také teprve zkušenost.

Dojista je nutno neprodávajícím jmenováním daších sil /jeož se ředitelství opětovně dohlášíje ož podzim 1920/ využítí možnosti státním rozpočtem již přiznaných, u nicž se ostatně však nemůžeme zastaviti: systemisovaných 12 úřednických koncepčních /až budou jmenováni/ není v poměru k 40 /vesměs koncepčním/, kolik fakticky ná knihovna pražská podle nejnovějšího úředního seznamu osob, resp. proti 42, kolik jich tak nejprvními letech na brněnskou potřebu rozpočítávalo poměrně více než na pražskou: jestliže na jedné straně potřeba pražské knihovny vzrostla úkolem doplniti se na soběstačnou ústřednu, na druhé zase brněnská knihovna ve většině oborů se buduje od základů. Co řešeno, platí nejen o knihárně, nýbrž i o personálu, jenž připadá úkol vpracovati vybudování knihovny v návrzích a zkatalogisovati odborně komplexy knih přibývajících z hromadných koupí i jiných akcí. /U nás se posud řada cenných nákupů hromadných -- včetně nezkatalogisována, nevědouce co v nich vlastně již máme, vydáváme se v nebezpečí, když to ono dílo pro pilnou potřebu objednáme zvláště, že koupíme duplikát, jiné věci z oněch fondů, pro nás duplikáty, byly by snad potřebné seminářům, jež je zatím rovněž zbytečně kupují. Další velká bolest, jež naši knihovnu zasahuje ve všech částech, je nedostatek míst. Nejméně jej zatím cítíme ve skladištích: ježto knihovní místnosti jsou z r. 1907, zbývá přirozeně ještě rezerva místa na postavení nových police /jionž partie se právě rozpočítává/. Reserva ovšem stačí jen na nejbližší léta a vyčerpá se rychle přílivem povinných výtisků /z celého státního území/, jež máme očekávati z připravovaného tiskového zákona, anexe jiných knihoven, o nichž se tu a tam slychá nejkonkrétněji o olomoucké/ z toho důvodu odročí se samy na neurčito. Obvítí však nelze naléhavějšího nedostatku kanceláří, jenž propukne, jakmile se stane skutkem žádané rozmožnění úřednictva /posud sili

se s námi o jistou kancelář něm. spolek historický, což nám vadí tím více, že tato místnost je vklíněna do ostatních/. Snaž ještě trapnější je již přes rok nedostatek č i t á r e n. Počet míst po krajním rozmnožení dosáhl ve všeobecné /studentské/ čitárně 98, v čitárně profesorské činí 24. Nával studentstva by dojistá stačil obsadit všeobecnou čitárnu /jež je zařízena na 70 míst/ aspoň ještě jednou, možná pravidelně i dvakrát a více. Je pravda, že mnozí z návštěvníků užívají v čitárně jen laciného tepla a světla, ne-- žádajíce knih našich, studující ze svých, myslím, že nelze jim proto zakazovat /což by snadno obešli/ ani ve prospěch universitních vylučovatí jiné studenty, naopak by však poměry větší čitárny přivábily jistě ještě další kruhy, aby jí dávali přednost před studijní možností, již mají doma nebo jinde, bylo by to, trvám, jen na prospěch studií a tudíž z věcného stanoviska žádoucí. Nedosta-- tečná je celkem i čitárna profesorská --pokud o takové lze mluvit: slouží za ni čitárna časopisů přístupná dosud i členům Musejní společnosti /což není naprosto titul vědecký nebo literární/. Že členy i jiné vážnější publikum pouštíme do čitárny časopisů /pokud se ještě dostává míst/ zřetelem na všeobecnou čitárnu: uvolňujeme jí tím v zájmu studentstva. Ale ovšem je to v jistém smyslu na újmu vysokoškolským profesorům a snahou naší musí býti, aby se jim podle možnosti dostalo čitárny, jež by vyhovovala jejich zvláštním potřebám.

Časem vymůže si knihovna vlastní budovu, zařízenou podle jejích zvláštních potřeb, stojíci na vrchole odborné techniky /doufejme/ jako vzor své době. Ale studie a plány, dále správní vyřízení tak dalekosáhlého podniku, konečně monumentální jeho provedení vyžádá si další úvahy. Do té doby nutno hledati provisorium, resp. r o z-- š i ř i t i n í s t n o s t i. Pokus hnouti tou otázkou stal se již r. 1920 zatím bez výsledku. Řešení její takřka samo nabízelo sousedství zemské zastavárny: proraziti z čitárny dvéře --a otevře se nám nová čitárna větší než dnešní obě, právě asi jak bychom potřebovali. Konec konců zůstává zastavárna vskutku východiskem, k němuž vůbec jediné může směřovati.

V tomto směru lze jíti radikálně až /aspoň v myšlenkách/ k úplnému vytláčení zastavárny:

Nejsm povolán posuzovati, do jaké míry platí ještě pro její existenci důvody přetválené: ujišťuji mě, že její agenda i význam sociální podstatně poklesly v důsledku hospodářských poměrů, i že pro zemi od delší doby znamená finanční břímě, tento měsíc bylo čisti v novinách, že se v Praze státní ustavy, toho druhu ruší.

V tom případě přesunuly by se čítárny nejspíše do trojčlenného prostoru v traktu Veverí ulice /jehož střetem jest krásná dražebna s vrchním světlem/, kdežto dnešní naše čítárny by rozmožily rezervu knihovních skladišť, jež by se rozhojnila, i rozsáhlými skladišti zastavárny, z části již zařízenými nějakými policiemi, třeba ne zrovna dělanými na knihy, zároveň bychom přirozeně i kanceláře přenesli do fronty téhož traktu. Tímto řešením získala by knihovna takovou rezervu místností, že by v nich obstála na další dobu, snad na čtvrt století /nebud divno, že si to vůbec netroufám rozpočítávat/, velká budova zemského domu poskytlá by možná i dalších možností /ideální ovšem žádné/.

Reservující si tyto možnosti do budoucna, jak by se postupně stávaly aktuálnější, mohli bychom se pro bližší budoucnost spokojiti zprvu záborem částečným, z části týž, jež ministerstvo v podání ze 7. června 1920 č. 31197/3376 n.o. vymezilo slovy: „místnosti skladiště zem. zastavárny v horním i dolním přízemí severního traktu II. zem. domu.“ Tu bychom především všeobecnou čítárnu nastavili řečenou druhou dvoranou, z oné bezprostředně přístupnou, a větší než dnešní naše obě, v sousední přehrazené chodbě na sever zařídili bychom řadu kanceláří a pracoven pro zvláštní potřeby. Dolní přízemí, zařízené jak jsem naznačil výše, rozhojnilo by naše sklady. Skladiště nezastavěných máme sice ještě jakousi rezervu, ale ne takovou, abychom se mohli volně pohybovati pro všechny případy, jaké můžeme očekávati v blízkém vývoji, skladiště zastavárny by nás osvobodila z tísnivého počítání a oprostila by nás pro eventuelní příští akce.

V mezipatře zem. domu chystá se na jaro vystěhování mor. žitovní pojistovny zaujímající dosud přes 30 místností. Naskytla se tím příležitost orientovati se, nebylo-li by tu lze získati něco pro knihovnu. Byly by to hlavně ovšem kanceláře buď v přehrazené chodbě na východní straně nebo -a to příhodněji, přímo u schodů - v přední frontě nad dnešními kanceláři. Byla by to pomoc z nouze /ale uznávej pro případ, že by se nepodařilo doštati velkou čítárnu ze sálu zastavárenského, bylo by totiž pak možná dnešní kanceláře knihovní správy sloučiti v menší čítárnu, snad profesorskou, čímž by se největší čítárna časopisů získala pro studentstvá, arci jaký pak zisk, i kdyby se tato čítárna nastavila o dvě okna! Měla by 40, maximum 50 míst - co je to pro tak mnohé? Čítárna časopisů by se pak uchýlila nejspíše do sálu v dolním přízemí, jež jsme

před rokem musili vyřáti delimitační komisi, bylo by jí tam myslím vůbec dobře - jen co nás tam zase pustí. / Caeterum censeo: bude přec jenom nutno dostati především sál zastavárny!

Co nám vsukutku vystěhování pojišťovny nejužitečnější může vy- nésti, bude restituce t.zv. v é ž e, zatím jejího mezipatra: je to prostor asi 9'5" X 9'5" m, tedy 90 m², jenž v horním přízemí / knihov- nim/ poskytuje /rozdělen vertikálně železnou galerií/ vydatné skla- diště pro zvláštní fondy, spec. časopisy. Tato věž byla původně určena knihovně celá t.j. zdola až nahoru, i byla také již opatřena zdviž, jež měla knihovnu spojovati s hořejšími patry, při obsazo- vání domu však se hořejší patra vydala jiným úřadům, zdviž se tuším prodala, spojení zabezdnilo... Nyní je snad příležitost získati aspoň nejbližší vyšší patro věže a obnoviti nárok na ostatní. Uzi ju ji ze své strany k podání zemskému výboru. -- V ostatních místních otázkách očekávám přímé zasažení akademického senátu jako faktora, je muž větší zemskému výboru a na veřejnost přísluší vynikající autorita a plná volnost akce. --

Další otázky jsou detailní, potružně aspoň relativně. Vlastní knihařská dílna /třeba jen pomocná, nevylučující dolávky knihařských mistrů/ byla by jistě úsporou vedle jiných výhod, ale předpokládá místnost.

Pro universitní potřebu přední důležitost by mělo osvobození od poštovného. Knihovna, ač vsukutku již jako zemská orgán veřejné správy byla z této výhody vyloučena poukazem na spojení /celkem imaginární/ s Mor. musejní společností, také i ještě po převratu zrušilo ministerstvo novou naši žádost s obdobným olávožením a útěchou, že osvobození nám připadne z brzkého postátnění. Dnes jsou tomu přes dvě léta, ale pošta platí ve veselé ještě pořád, ano vy- datněji než kdy dříve -až přece fakticky dávno již konáre funkci universitní knihovny. Mimochodem proslychná se, že se zamýšlí zru- šiti vůbec bezplatnost zásilek, pokud byla dosud obvyklá. Užívám této příležitosti, abych to připomenul na povolaném místě, myslím, že právě v knihovní praxi bezplatnost zásilek doporučěji dobré důvoly.

Vnitřní odborné otázky jako vypracování jednotných norem kata- logizačních, úprava kooperace vědeckých knihoven československých atd., jsou další úkoly, které tyto ústavy budou s chutí řešiti a k obecnému prospěchu, předejm však a nejdříve -- třeba jin zajistiti materiální podmínky. Shrnuty hodně konkrétně jsou pro universitní

Knihovnu brněnskou nejnaléhavěji:

- 1/ rozhojnění personálu,
- 2/ zvýšení mimořádných dotací na příští léta /millionové/,
- 3/ rozšíření místnosti,
- 4/ osvobození od poštovního a všeobecně -postátnění.

zemská a univerzitní knihovna Brno	Koncepční úředníci (skup. A.)		Kanc. úředníci s maturitou (úřední) (skup. C.)		Kanc. úředníci s niž. střed. školou (skup. E)		Podúředníci		Definitivní úředníci		Výpom. úřadníci		Výpom. strážce garderoby		Poř.														
	Skut. počet	System. stav	Skut. počet	System. stav	Skut. počet	System. stav	Skut. počet	System. stav	Skut. počet	System. stav	Skut. počet	System. stav	Skut. počet	System. stav															
	1914	1922	1914	1922	1914	1922	1914	1922	1914	1922	1914	1922	1914	1922		1914	1922												
	2	7	2	12	1	2	1	4	1*	1	1	-	-	3	-	1	3	7	3	10	-	2	-	2	1	1	-	-	* Kromě toho 1 strážce muse- stát. kanc. Ofici- II. h. trich
zemských toho	2		2				1						1				2		1				1						
státních	-	5	-	12	-	-	-	4	-	-	-	-	-	2	-	1	-	5	-	10	-	1	-	2	-	-	-	-	

V rubr. "syst. stav na r. 1922" přihlíželo se pouze k místům systemizovaným státem.

20/81